

การนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับการพิพาทด้วยอาวุธ
ที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีไทยและฟิลิปปินส์

นายเจลีเยว นครจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-058-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018449 117120341

APPLICABILITY OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW IN NON-INTERNATIONAL
ARMED CONFLICTS : CASE STUDIES OF THAILAND AND THE PHILIPPINES.

Mr. Chaliew Nakornjuntra

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-058-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับการนิพาก
ด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีไทยและ
ฟิลิปปินส์

โดย   นายเฉลียว นครจันทร์

ภาควิชา   นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ วิจิต มันทาภรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

พ. วิจิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ประจักษ์*.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชววิไลกุล)

.....*พ. วิจิต*.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิจิต มันทาภรณ์)

.....*สมาน*.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวานิต เกิดสมเกียรติ)

.....*วิสูตร*.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิสูตร ตวยานนท์)

.....*พ. อธิ*.....กรรมการ
(อาจารย์ พันเอก พิเชิต ปล้องอัคร)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่ว่าจะสำเร็จลุล่วงไปได้ หากไม่ได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ วิฑิต มั่นตาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ควบคุมให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ไปได้ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชววิไลกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุผานิต เกิดสมเกียรติ อาจารย์ ดร. วิสูตร ตวยานนท์ และ อาจารย์ พันเอกพิชิต ปลั่งอิศวร ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณคุณเอรธรรม บูรณเศรษฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้องทุกคนที่ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ถ้าหากวิทยานิพนธ์นี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมให้ความรู้ ความเมตตา กรุณา แต่ถ้าหากวิทยานิพนธ์นี้มีความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับความผิดไว้แต่เพียงผู้เดียว

เจลิยา นครจันทร์

เฉลียว นครจันทร์ : การนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับการพิพาท
ด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีไทยและฟิลิปปินส์ (APPLICABILITY
OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW IN NON-INTERNATIONAL ARMED CONFLICT
: CASE STUDIES OF THAILAND AND THE PHILIPPINES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิฑิต
มันตาภรณ์, 166 หน้า. ISBN 974-581-058-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะวิเคราะห์ว่า กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่นำมาใช้
เพื่อปกป้องและช่วยเหลือผู้ได้รับเคราะห์กรรมจากการพิพาทด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ ตาม
มาตรา 3 รวม ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 เป็นเพียงกฎเกณฑ์พื้นฐานที่วางไว้โดยย่อรวมรัดคลุมเครือ
จึงได้มีการพัฒนาโดยการนำพิธีสารฉบับที่ 2 ค.ศ.1977 เกี่ยวกับการปกป้องผู้ได้รับเคราะห์กรรมในกรณี
พิพาทด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศมาใช้เพื่อเสริมและขยายการปกป้องตามมาตรา 3 รวม ให้
ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ขอบเขตของการนำพิธีสารนี้มาใช้จะต้องเป็นการพิพาทด้วยอาวุธที่มีระดับรุนแรงถึงขนาดที่ฝ่าย
ที่ต่อต้านต้องควบคุมดินแดนได้อย่างถาวร แต่รัฐกลับว่าการนำพิธีสารมาใช้จะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ
รัฐทั้งหลายรวมทั้งไทยจึงไม่ยอมรับเข้าเป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 2 จึงเกิดปัญหาว่าไทยควรตัดสินใจเข้า
เป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 2 นี้หรือไม่ และหากเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งดังกล่าวเกี่ยวกับประเทศไทย จะใช้
หลักดำเนินการอย่างไร โดยงานวิจัยนี้จะได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีของการนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่าง
ประเทศมาประยุกต์ใช้ในไทยต่อสถานการณ์ขบวนการก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนมุสลิม ในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ เปรียบเทียบกับสถานการณ์ในฟิลิปปินส์คือขบวนการกองทัพประชาชนใหม่ฟิลิปปินส์และแนวร่วม
ปลดปล่อยแห่งชาติโมโร

ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งไทยและฟิลิปปินส์ไม่ยอมรับว่าสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นเป็นความ
ขัดแย้งที่จะถึงระดับของการพิพาทด้วยอาวุธในอันที่จะนำมาตรา 3 รวมมาใช้ แต่ถือว่าเป็นเรื่องของความ
ไม่สงบภายในที่จะใช้กฎหมายภายใน เช่น กฎหมายอาญาเข้าจัดการ ผู้วิจัยเห็นว่าไทยควรให้สัตยาบันเข้า
เป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 2 เนื่องจากไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐแต่ประการใด แต่ขณะนี้ไทยยังไม่
เข้าเป็นภาคีไทยจึงควรนำหลักการพื้นฐานกาชาดทางด้านมนุษยธรรมมาใช้ปกป้องผู้ได้รับเคราะห์กรรม
สำหรับฟิลิปปินส์ซึ่งแม้จะเป็นภาคีของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 และพิธีสาร ค.ศ.1977 แล้ว แต่
ฟิลิปปินส์ก็ไม่ยอมรับว่าสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นตกอยู่ภายใต้ระดับของการพิพาทด้วยอาวุธในอันที่จะนำ
อนุสัญญาดังกล่าวมาใช้ จากผลของการวิจัยปรากฏว่า ฟิลิปปินส์ควรที่จะนำมาตรา 3 รวมของอนุสัญญา
เจนีวาทั้งสี่ฉบับมาใช้แก่สถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างน้อย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ ..... เฉลียว นครจันทร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... วิฑิต มันตาภรณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกหาร่วม .....

C070157 : MAJOR LAW

KEY WORD : APPLICABILITY/HUMANITARIAN LAW/ARMED CONFLICT

CHALIEW NAKORNJUNTRA : APPLICABILITY OF INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW IN NON-INTERNATIONAL ARMED CONFLICTS : CASE STUDIES OF THAILAND AND THE PHILIPPINES. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.VITIT MUNTARBHORN, 166 PP. ISBN 974-581-058-4

This study aims to analyze International Humanitarian Law as it applies to protect and assist victims in non-international armed conflicts. Common Article 3 of the four 1949 Geneva Conventions establishes basic rules on this issue but it was brief and vague. It has been developed and supplemented by Protocol II of 1977 relating to the protection of victims of non-international armed conflicts to promote greater clarity. However, the scope of Protocol II is confined to armed conflicts with a level of severity that dissidents, must control some territory permanently. However, some states fear that this Protocol would jeopardize national security. Consequently, those states, including Thailand, are reluctant to accede to it. The question whether or not Thailand should decide to accede to Protocol II and what principles for taking action should be addressed. This thesis studies the applicability of International Humanitarian Law in Thailand concerning the situation of Muslim Separatism in the Southern provinces of Thailand in comparison with the situation of the New People's Army and Moro National Liberation Front in the Philippines.

The thesis finds that both Thailand and the Philippines do not accept these situations as falling under the scope of armed conflicts which would call into play common Article 3, but they regard them as being internal disturbances to apply domestic law such as criminal law. In the opinion of this researcher, Thailand should ratify Protocol II because it would not jeopardize national security. For the present, as Thailand is not a party to Protocol II, it should apply the Red Cross Fundamental Rules of Hummanitarian Law for the protection of victims. For the Philippines, although it is a party to the 1949 Geneva Conention and the 1977 Protocol II, it has not treated the issue mentioned as falling under the scope of "armed conflict" to qualify for application of these instruments. This thesis finds that the Philippines should at least apply common Article 3 of the Four Geneva Convention to the situation.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทนำ	
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
3 สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
4 วิธีการวิจัย.....	7
5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 1 <u>แนวความคิด ประวัติความเป็นมาของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และประวัติการนำกฎหมายมนุษยธรรมมาใช้ ในการพิพาทด้วยอาวุธไม่เป็นระหว่างประเทศ.....</u>	9
1.1 ความทั่วไป.....	9
1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายสงคราม.....	9
1.2.1 ความหมายของคำว่าสงคราม.....	9
1.2.2 ข้อแตกต่างระหว่างสงครามกับการพิพาทด้วยอาวุธ...	11
1.2.3 คำนิยามของการพิพาทด้วยอาวุธ.....	12
1.3 ที่มาของกฎหมายสงคราม.....	17
1.4 ลักษณะของกฎหมายสงคราม.....	19
1.5 ประวัติความเป็นมาของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ...	21
1.6 ประวัติการนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ มาใช้ปกป้องผู้ได้รับเคราะห์กรรมในการพิพาทด้วยอาวุธ อันมีลักษณะไม่เป็นระหว่างประเทศ.....	29

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 2	<u>การนำกฎเกณฑ์พื้นฐานขั้นต่ำ ทางด้านมนุษยธรรม ตามมาตรา 3</u> <u>รวม ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 มาใช้ปกป้องช่วยเหลือผู้ได้รับ</u> <u>เคราะห์กรรม.....</u>	37
2.1	การเตรียมการในการจัดทำมาตรา 3 รวม ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949.....	37
2.2	การนำมาตรา 3 รวมมาใช้ในทางปฏิบัติ.....	40
2.3	อะไรก่อให้เกิดการพิพาทด้วยอาวุธ อันมีลักษณะไม่เป็นระหว่าง ประเทศ.....	48
2.4	ใครจักเป็นผู้ตัดสิน ถึงความมีอยู่ของการพิพาทด้วยอาวุธ อันมี ลักษณะไม่เป็นระหว่างประเทศ.....	51
2.5	หน้าที่ของภาคีฝ่ายที่พิพาทกันที่จะถูกผูกพันโดยมาตรา 3 รวมมีเพียงใด	52
2.6	ปัญหาขอบเขตหน้าที่ของการปกป้องและช่วยเหลือ.....	53
2.6.1	ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากมาตรา 3 รวม ในการปกป้อง และช่วยเหลือ.....	53
2.6.2	ลักษณะของการปกป้อง.....	54
2.7	ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการริเริ่มโดยองค์การทางด้านมนุษยธรรม..	56
2.8	การนำมาตรา 3 รวมของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 มาใช้ ไม่ก่อให้เกิดสถานะทางกฎหมายแก่ภาคีที่พิพาทกันแต่อย่างใด...	58
2.9	ความพยายามของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ในการขยายกิจกรรมทางด้านมนุษยธรรมไปยังทุกสถานการณ์ของ ความขัดแย้งภายในความไม่สงบและความตึงเครียดภายใน....	59
2.10	ผลผูกพันของกฎเกณฑ์พื้นฐานทางด้านมนุษยธรรม ที่ระบุไว้ใน มาตรา 3 รวม ในฐานะที่เป็นกฎหมายจารีตประเพณี.....	64

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	<u>การพัฒนากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดยการนำพิธีสาร</u>	
	<u>ฉบับที่ 2 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 มาใช้.....</u>	66
3.1	เหตุผลในการพัฒนากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่นำมา	
	ใช้ในการพิพาทด้วยอาวุธอันมีลักษณะไม่เป็นระหว่างประเทศ...	66
3.2	การเตรียมงาน.....	68
3.3	ขอบเขตของพิธีสารฉบับที่ 2 ค.ศ. 1977.....	71
3.3.1	แนวทางที่สำคัญของการนำมาใช้.....	71
3.3.2	การนำพิธีสารฉบับที่ 2 มาใช้ ไม่ถือว่าเป็นการให้การ	
	รับรองสถานะระหว่างประเทศ แก่ฝ่ายกบฏแต่อย่างใด	73
3.3.3	พิธีสารฉบับที่ 2 ไม่ได้ให้สถานะพิเศษแก่สมาชิก ของ	
	กองกำลังติดอาวุธ หรือกลุ่มติดอาวุธ ที่ถูกจับกุมโดย	
	ฝ่ายตรงข้ามแต่อย่างใด.....	74
3.3.4	การให้บริการโดยองค์กรทางด้านมนุษยธรรมไม่ถือว่าเป็นการ	
	แทรกแซงในการพิพาทหรือกิจการภายใน....	75
3.3.5	แนวทางในการนำมาใช้สำหรับบุคคล.....	76
3.3.6	แนวทางในการนำมาใช้กับเวลา.....	77
3.3.7	วิเคราะห์ขอบเขตของพิธีสารฉบับที่ 2.....	77
3.3.8	เนื้อหาพิธีสารฉบับที่ 2.....	78
3.3.9	ผลกระทบของแนวความคิดของพิธีสารฉบับที่ 2 ที่มีต่อ	
	ประเทศไทย.....	102
บทที่ 4	<u>การนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้</u>	
	<u>ในสถานการณ์พิพาทด้านอาวุธ ที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศใน</u>	
	<u>ไทยและฟิลิปปินส์ .....</u>	105
4.1	ความทั่วไป	105

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 การนำกฎหมายมนุษยธรรม ระหว่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับ ขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดนในสี่จังหวัดภาคใต้ ของไทย.....	106
4.2.1 กฎหมายและนโยบายของรัฐบาลไทย ที่ใช้ในการปฏิบัติ ต่อขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน สี่จังหวัด ภาคใต้.....	106
4.2.1.1 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัด ชายแดนภาคใต้ของไทย.....	106
4.2.1.2 ประวัติ และสาเหตุของการเกิดขบวนการ แบ่งแยกดินแดนในสี่จังหวัดภาคใต้ของไทย	106
4.2.1.3 ขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน ในสี่จังหวัดภาคใต้กลุ่มต่าง ๆ.....	109
4.2.1.4 กฎหมายและนโยบายของรัฐบาลไทย ที่ใช้ ปฏิบัติต่อขบวนการแบ่งแยกดินแดนสี่จังหวัด ภาคใต้.....	113
4.2.2 ความสัมพันธ์กับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ในการปฏิบัติของรัฐบาลไทย ต่อขบวนการแบ่งแยก ดินแดนในสี่จังหวัดภาคใต้ของไทย.....	117
4.3 การนำกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ มาประยุกต์ใช้ใน การปฏิบัติต่อขบวนการกองทัพอประชาชนใหม่ และขบวนการแนว ร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร ในประเทศฟิลิปปินส์.....	123
4.3.1 ความทั่วไป.....	123
4.3.2 กฎหมายและนโยบายของรัฐบาลฟิลิปปินส์ ในการปฏิบัติ ต่อขบวนการกองทัพอประชาชนใหม่.....	124

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3.3 ความสัมพันธ์กับกฎหมายมนุษยธรรม ระหว่างประเทศ ในการที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ปฏิบัติต่อขบวนการกองทัพ ประชาชนใหม่.....	134
4.3.4 ลู่ทางในการแก้ปัญหา.....	136
4.3.5 กฎหมายและนโยบายของรัฐบาลฟิลิปปินส์ในการปฏิบัติ ต่อขบวนการแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติโมโร.....	137
4.3.6 ความสัมพันธ์กับกฎหมายมนุษยธรรม ระหว่างประเทศ ในการที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ปฏิบัติต่อขบวนการแนวร่วม ปลดปล่อยแห่งชาติโมโร.....	143
4.3.7 ลู่ทางในการแก้ปัญหา.....	144
4.4 การประเมินการนำกฎเกณฑ์ทางด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์พิพาทด้านอาวุธ อันมีลักษณะไม่เป็น ระหว่างประเทศ ทั้งในไทยและฟิลิปปินส์เพียงใด.....	145
บทที่ 5 <u>บทสรุปและข้อเสนอแนะ</u>	149
5.1 <u>ข้อสรุปการวิจัย</u>	149
5.2 <u>ข้อเสนอแนะ</u>	153
บรรณานุกรม.....	159